

Sygn. akt II Ka 167/17

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 13 września 2017r.

Sąd Okręgowy w Sieradzu w II Wydziale Karnym w składzie:

Przewodniczący: SSO Marcin Rudnik (spraw.)

Sędziowie: SO Wojciech Janicki

SR (del.) Maciej Leśniowski

Protokolant: sekr. sąd. Monika Szukalska

przy udziale Prokuratora Prokuratury Rejonowej w Sieradzu Kamili Mizerskiej - Trzeciak

po rozpoznaniu w dniu 13 września 2017r.

sprawy **M. Ł.**

skazanego za czyny z art. 279 § 1 kk i inne

na skutek apelacji wniesionej przez obrońcę skazanego

od wyroku łącznego Sądu Rejonowego w Sieradzu z dnia 20 kwietnia 2017r. wydanego w sprawie II K 15/17

1. zmienia zaskarżony wyrok łączny w ten sposób, że wymiar kary łącznej pozbawienia wolności orzeczonej w punkcie I tego wyroku obniża z 9 (dziewięciu) lat pozbawienia wolności do 7 (siedmiu) lat i 6 (sześciu) miesięcy pozbawienia wolności,
2. w pozostałym zakresie utrzymuje w mocy zaskarżony wyrok,
3. zasądza od Skarbu Państwa na rzecz adw. E. C. kwotę 120 (sto dwadzieścia) złotych podwyższoną o podatek od towarów i usług w wysokości 27,60 zł (dwadzieścia siedem złotych sześćdziesiąt groszy) tytułem kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej skazanemu z urzędu w postępowaniu odwoławczym,
4. zwalnia skazanego z obowiązku uiszczenia kosztów sądowych związanych z postępowaniem odwoławczym obciążając nimi Skarb Państwa.

sygn. akt II Ka 167/17

UZASADNIENIE

W dniu 20 kwietnia 2017r. Sąd Rejonowy w Sieradzu wydał wyrok łączny w sprawie II K 15/17, w którym wymierzył skazanemu M. Ł. w punkcie I na podstawie art. 85 §1, §2 i §3 kk, art. 86 §1 i §2 i §4 kk w miejsce jednostkowych kar pozbawienia wolności i grzywny orzeczonych wyrokami:

- a) Sądu Rejonowego w Radomsku z dnia 22 maja 2013 r. sygn. akt II K 71/13 za czyn wyczerpujący dyspozycję art. 178a §1 kk popełniony w dniu 29 grudnia 2012r.,
- b) Sądu Rejonowego w Zgierzu z dnia 20 listopada 2014 r. sygn. akt II K 1195/14 za czyn wyczerpujący dyspozycję art.279 §1 kk w zw. z art.12 kk w zw. z art. 64 §2 kk popełniony w okresie od 01 marca do 05 marca 2014 r.

c) Sądu Rejonowego w Zakopanem z dnia 30 czerwca 2015 r. sygn. akt II K 312/15 za czyn wyczerpujący dyspozycję art.279 §1 kk w zw. z art. 275 §1 kk w zw. z art. 276 kk w zw. z art. 11 §2 kk i art.64 §2 kk popełniony w okresie od 02 do 03 kwietnia 2015 r.,

d) Sądu Rejonowego w Łasku z dnia 26 stycznia 2016 r. sygn. akt VII K 181/15 za ciąg przestępstw z art.279 §1 k.k. w zw. z art.64 §1 k.k. i art.13 §1 k.k. w zw. z art.279 §1 k.k. w zw. z art.64 §1 k.k. popełnionych w okresach: od 18 do 31 stycznia 2015 r., od 03 do 06 lutego 2015 r., od 04 do 05 lutego 2015 r., od 20 stycznia do 06 lutego 2015 r., od 15 lutego do 01 marca 2015 r., od 19 do 22 stycznia 2015 r., od 10 grudnia 2014 r. do 17 lutego 2015 r., od stycznia do marca 2015 r., od 25 stycznia do 03 lutego 2015 r., od 21 lutego do 04 marca 2015 r., od 14 do 22 lutego 2015 r., od 07 do 08 lutego 2015 r.

e) Sądu Rejonowego w Sieradzu z dnia 29 września 2016 r. sygn. akt II K 437/16: za czyn wyczerpujący dyspozycję art.279 §1 k.k. w zw. z art.64 §2 kk popełniony w okresie od 15 do 24 marca 2015 r. za czyn wyczerpujący dyspozycję z art.279 §1 kk w zw. z art.12 kk w zw. z art.64 §2 kk popełniony w okresie 18 lutego 2015 r. i od 07 do 20 lutego 2015 r., za czyn wyczerpujący dyspozycję art.279 §1 k.k. w zw. z art.64 §2 k.k. popełniony w okresie od 07 do 09 marca 2015 r., za czyn wyczerpujący dyspozycję art.13 §1 k.k. w zw. z art.279 §1 k.k. i art.64 §2 k.k. w zw. z art. 289 §1 i §2 k.k. i z art.64 §1 k.k. w zw. z art.11 §2 k.k. popełniony w dniu 03 marca 2015 r.,

łącznie karę 9 lat pozbawienia wolności oraz łączną karę 250 stawek dziennych grzywny ustalając wysokość jednej stawki dziennej na kwotę 10 złotych.

Ponadto na podstawie art. 577 kpk na poczet orzeczonej w pkt. I kary łącznej pozbawienia wolności Sąd I instancji zaliczył skazanemu okres wykonywania kary pozbawienia wolności w sprawie II K 1195/14 Sądu Rejonowego w Zgierzu od dnia 02 kwietnia 2016 r. oraz okres pozbawienia wolności w dniu 22 czerwca 2014 r., jak też orzekł, iż wymierzona w pkt. I kara pozbawienia wolności ulega skróceniu o okres odpowiadający liczbie uiszczonych stawek dziennych grzywny w sprawie o sygn. akt II K 71/13 Sądu Rejonowego w Radomsku o 2 (dwa) dni.

Jednocześnie Sąd Rejonowy uznał wyroki:

- Sądu Rejonowego w Radomsku w sprawie II K 71/13,
- Sądu Rejonowego w Zgierzu w sprawie II K 1195/14,
- Sądu Rejonowego w Zakopanem w sprawie II K 312/15,
- Sądu Rejonowego w Łasku w sprawie VII K 181/15,
- Sądu Rejonowego w Sieradzu w sprawie II K 437/16,

za pochłonięte niniejszym wyrokiem łącznym w części dotyczącej wykonania kar pozbawienia wolności oraz kar grzywny, a w pozostałej części za podlegające odrębnemu wykonaniu.

Poza tym Sąd meriti na podstawie art. 577 kpk odmówił objęcia wyrokiem łącznym wyroku Sądu Rejonowego w Grójcu z dnia 30 października 2014 r. wydanego w sprawie o sygn. akt VI K 433/14 i umorzył postępowanie w tym zakresie, a także zasądził od Skarbu Państwa na rzecz adw. E. C. koszty tytułem wynagrodzenia na nieopłaconą pomoc prawną udzieloną M. Ł. z urzędu oraz zwolnił go od zapłaty na rzecz Skarbu Państwa kosztów sądowych.

W ustawowym terminie apelację od powyższego wyroku łącznego wniósł obrońca skazanego zaskarżając go w całości oraz zarzucając:

a) obrażę prawa materialnego, tj. art. 85 § 2 kk w zw. z art. 572 kpk poprzez odmowę objęcia wyrokiem łącznym wyroku Sądu Rejonowego w Grójcu z dnia 30 października 2014 r. wydanego w sprawie o sygn. akt VI K 433/14, podczas

gdy kara podlegająca wykonaniu to taka kara, która powinna być wykonana, niezależnie od tego czy jej wykonanie już nastąpiło czy też nie,

b) rażąco niewspółmierność kary łącznej pozbawienia wolności przez orzeczenie jej w rozmiarze 9 lat oraz kary łącznej grzywny przez orzeczenie jej w rozmiarze 250 stawek dziennych grzywny ustalając wysokość jednej stawki dziennej na kwotę 10 złotych wynikającą z nadania nadmiernego znaczenia okolicznościom, które legły u podstaw wymiaru kar jednostkowych oraz niedocenienia postawy skazanego w trakcie odbywania orzeczonych kar, jego poprawnego funkcjonowania w ramach izolacji penitencjarnej oraz okoliczności, iż M. Ł. został skazany za przestępstwa popełnione w stosunkowo krótkich odstępach czasowych, głównie przeciwko temu samemu dobru prawnemu – mieniu.

W konkluzji wniósł o zmianę zaskarżonego wyroku poprzez:

1. objęcie wyrokiem łącznym wyroku Sądu Rejonowego w Grójcu z dnia 30 października 2014 r. wydanego w sprawie o sygn. akt VI K 433/14,
2. orzeczenie kary łącznej pozbawienia wolności na zasadzie zbliżonej do absorpcji,
3. obniżenie kary łącznej grzywny do 200 stawek dziennych.

Swoje stanowisko wyraził także skazany M. Ł. w piśmie skierowanym do Sądu Okręgowego w Sieradzu. Wskazał w nim, iż Sąd Rejonowy pominął wydając wyrok łączny wyrok Sądu Rejonowego w Grójcu, co jego zdaniem było błędne i nie uwzględniało jego postawy. Podkreślił, iż z wnioskiem o wydanie wyroku łącznego wystąpił, kiedy jeszcze żadna z wprowadzonych do wykonania kar nie została wykonana. Został tym samym pokrzywdzony, że wyrok został wydany dopiero w kwietniu 2017 roku. Wskazał, że przyjęcie stawki dziennej na kwotę 10 złotych spowoduje znaczne wydłużenie jego pobytu w jednostce penitencjarnej. Odniósł się także szeroko do wymierzonej mu kary pozbawienia wolności, która jego zdaniem za przestępstwa przeciwko mieniu jest rażąco surowa. Podkreślił, że nie jest osobą do końca zdemoralizowaną, w trakcie odbywania kary: uczy się, pracuje nieodpłatnie, przestrzega przepisów kkw. Jego zdaniem przyjęcie złej prognozy penitencjarnej jest błędne, gdyż nie był karany dyscyplinarnie. W konkluzji stwierdził, iż nie zasługuje na tak surowy wymiar kary.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Apelacja obrońcy zasługuje na uwzględnienie w części, w zakresie rozstrzygnięcia dotyczącego wymierzonej M. Ł. łącznej kary pozbawienia wolności, chociaż i w tym zakresie podniesione zarzuty należało uznać za jedynie w części zasadne.

W pierwszej kolejności nie można zgodzić się z podniesionym przez obrońcę skazanego zarzutem obrazy prawa materialnego. Sąd I instancji w sposób prawidłowy zinterpretował przepisy kodeksu karnego znajdujące zastosowanie przy wydawaniu wyroku łącznego i prawidłowo zastosował je do stanu faktycznego w przedmiotowej sprawie.

Zgodnie z art. 85 § 2 kk podstawą orzeczenia kary łącznej są wymierzone i podlegające wykonaniu, z zastrzeżeniem art. 89, w całości lub w części kary lub kary łączne za przestępstwa (za które wymierzono kary tego samego rodzaju albo inne podlegające łączeniu). Zdaniem Sądu Okręgowego wykładnia literalna tego przepisu nie stanowi trudności, a przy tym nie budzi najmniejszych wątpliwości. Nie sposób zgodzić się z twierdzeniem, iż w normie tej kara podlegająca wykonaniu to taka kara, która powinna być wykonana, niezależnie od tego czy jej wykonanie już nastąpiło czy też nie. Biorąc pod uwagę sposób redakcji przepisów, gdyby intencją ustawodawcy było objęcie dyspozycją tego przepisu kar, które zostały już wykonane, to znalazłoby to odzwierciedlenie w treści ustawy. Należy w tym miejscu zwrócić uwagę na kompleksową zmianę uregulowania dotyczącego łączenia kar, m. in. przepis art. 85 § 2 kk w nowym brzmieniu obowiązującym od 01 lipca 2015 r. Przyjęty w wyniku nowelizacji przepisów Rozdziału IX Kodeksu karnego, wprowadzonej ustawą z dnia 20 lutego 2015 r. o zmianie ustawy - Kodeks karny oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. 2015, poz. 396) model orzekania kary łącznej nie ma służyć powiązaniu w każdym przypadku kary orzeczonej w ostatnim postępowaniu prowadzonym wobec skazanego z karą lub karami orzeczonymi wobec tego skazanego

wcześniej. Negatywna przesłanka łączenia kar określona w art. 85 § 2 k.k. poprzez sformułowanie: kary "podlegające wykonaniu" wyklucza możliwość wymiaru kary łącznej na podstawie kar jednostkowych lub kary albo kar łącznych, jeżeli w momencie orzekania o tym kary zostały wykonane (patrz: Postanowienie Sądu Apelacyjnego we Wrocławiu z dnia 7 lutego 2017 r. II AKz 491/16, OSAW 2017/1/357). Orzeczonej wobec M. Ł. wyrokiem Sądu Rejonowego w Grójcu z dnia 30 października 2014 r. wydanym w sprawie VI K 433/14 kara 1 roku pozbawienia wolności została przez niego odbyta w dniu 02 kwietnia 2016 roku (odbywał ją od 03 kwietnia 2015 roku). Nie podlega zatem dyskusji, iż w dniu wydania zaskarżonego wyroku łącznego, a więc w dniu 20 kwietnia 2017 r., orzeczonej wymienionym wyrokiem kara została wykonana. Przesłanki wydania wyroku łącznego nie są badane na dzień złożenia wniosku o wydanie wyroku łącznego. Ustaleń w tej mierze Sąd rozpoznający sprawę dokonuje dopiero w dacie orzekania.

Reasumując w niniejszej sprawie brak było podstaw do połączenia węzłem kary łącznej kary 1 roku pozbawienia wolności orzeczonej wyrokiem Sądu Rejonowego w Grójcu wydanym w sprawie VI K 433/14, a tym samym Sąd I instancji dokonał prawidłowej interpretacji przepisów. Odnosząc się do stanowiska skazanego M. Ł. w tym zakresie wskazać należy, iż zastosowanie tychże przepisów nie zależy od decyzji sądu. Innymi słowy to nie sąd decyduje o tym, które kary podlegają łączeniu, wynika to tylko i wyłącznie z brzmienia ustawy.

W niniejszej sprawie w części zasadny okazał się kolejny z zarzutów apelacji, a więc rażącej niewspółmierności orzeczonej kary łącznej pozbawienia wolności, o której w swoim piśmie wypowiedział się także skazany.

Na wstępie rozważań w tym zakresie należy zauważyć, iż pojęcie rażącej niewspółmierności kary wskazane w art. 438 pkt 4 kpk w związku z jego ocennością było przedmiotem rozważań Sądu Najwyższego w wielu orzeczeniach. W wyroku z dnia 11 kwietnia 1985r. (V KRN 178/85, OSNKW z 1995r. Nr 7 – 8, poz. 60) Sąd Najwyższy podkreślił, że zarzut niewspółmierności kary, jako zarzut z kategorii ocen, można zasadnie podnosić wówczas, gdy kara jakkolwiek mieści się w granicach ustawowego zagrożenia, to nie uwzględnia w sposób właściwy zarówno okoliczności popełnienia przestępstwa, jak i osobowości sprawcy, innymi słowy - gdy w społecznym odczuciu jest karą niesprawiedliwą. Jednocześnie w innym wyroku tego Sądu z dnia 2 lutego 1995r. (II KRN 198/94 – OSNPP z 1995r., z. 6, poz. 18) wskazano przy rozważaniach odnośnie rażącej niewspółmierności kary, iż nie chodzi o każdą ewentualną różnicę co do jej wymiaru, ale o różnicę ocen tak zasadniczej natury, iż karę dotychczas wymierzoną nazwać można byłoby - również w potocznym znaczeniu tego słowa - »rażąco« niewspółmierną, to jest niewspółmierną w stopniu nie dającym się wręcz zaakceptować.

Zdaniem Sądu Okręgowego wskazane poglądy znajdują zastosowanie także do wymiaru kary łącznej orzekanej w wyroku łącznym. Dodać należy, że wydając wyrok łączny Sąd zgodnie z dodanym od 01 lipca 2015r. przepisem art. 85a kk bierze pod uwagę cele zapobiegawcze i wychowawcze, które kara ma osiągnąć w stosunku do skazanego oraz potrzeby w zakresie kształtowania świadomości prawnej społeczeństwa. Nie rozstrzyga się zatem ponownie o stopniu społecznej szkodliwości poszczególnych przestępstw i winie. Zgodnie z obecnie obowiązującą regulacją, przedmiotem oceny sądu przy wydawaniu kary łącznej są elementy związane z osobą sprawcy i roli, jaką kara łączna ma odegrać w kontekście kształtowania świadomości prawnej społeczeństwa. Decyzją ustawodawcy było odejście od oceny elementów związanych bezpośrednio z czynem, gdyż elementy te były już rozważane w poszczególnych wyrokach skazujących. Niemniej jednak przy ustalaniu wysokości kary łącznej sąd musi mieć na uwadze zarówno warunki i właściwości osobiste skazanego, jak i rodzaj oraz ilość popełnionych przez niego przestępstw. Jest bowiem oczywistym, że to właśnie na podstawie tych uwarunkowań możliwe jest udzielenie odpowiedzi na pytanie, czy konkretnie orzeczonej karze łącznej spełni te cele, o których mowa w art. 85a kk (za: wyrok Sądu Apelacyjnego w Szczecinie z dnia 2 marca 2017 r. II AKa 19/17, LEX nr 2292455).

Sąd I instancji orzekł wobec skazanego karę łączną pozbawienia wolności w wymiarze 9 lat pozbawienia wolności, mogąc ją wymierzyć w granicach od 4 lat do 10 lat i 6 miesięcy pozbawienia wolności. A zatem orzekł ją przy zastosowaniu zasady asperacji, ale w znacznym stopniu zbliżonej do zasady kumulacji. Jednocześnie jak wynika z uzasadnienia wyroku Sąd Rejonowy w Sieradzu wziął pod uwagę odpowiednie elementy, które powinien był uwzględnić przy wymierzaniu kary łącznej pozbawienia wolności, niemniej jednak nie nadał odpowiedniego znaczenia tym okolicznościom, które przemawiały w tym zakresie na korzyść skazanego. Sąd meriti z jednej strony przyjął

za opinią z zakładu karnego negatywną prognozę penitencjarną w stosunku do M. Ł., ale z drugiej strony nie wziął w odpowiednim stopniu pod uwagę wskazanych w tej samej opinii pozytywnych postaw prezentowanych przez M. Ł. w trakcie pobytu w zakładzie karnym. W warunkach izolacji penitencjarnej prezentuje on właściwe postawy i zachowania. Był dwa razy nagradzany, nie był zaś karany. W stosunku do przełożonych zachowuje się odpowiednio. Jest zdyscyplinowany, przestrzega porządku wewnętrznego, kkw oraz regulaminu wykonywania kary pozbawienia wolności. Nie jest uczestnikiem podkultury więziennej. Co bardzo ważne odbywa on karę w systemie programowego oddziaływania i jest zainteresowany zdobywaniem wykształcenia podczas izolacji penitencjarnej. Nie można też zapominać, że czyny, za które został skazany były w zasadzie przestępstwami jednego rodzaju i zostały popełnione w stosunkowo krótkich odstępach czasowych. Na marginesie należy również zauważyć, że skazany złożył wnioski o wydanie wyroku łącznego w dniu 07 grudnia 2015r., a więc w trakcie wykonywania kary orzeczonej wyrokiem Sądu Rejonowego w Grójcu z dnia 30 października 2014 r. wydanym w sprawie VI K 433/14 i to długotrwałe postępowanie sądowe skutkowało tym, że kara ta nie została objęta karą łączną orzeczoną wyrokiem łącznym, a okres wykonywania tej kary nie został zaliczony na poczet kary łącznej (zwraca zwłaszcza uwagę, że Sąd Rejonowy w Zakopanem dopiero w maju 2016r. podjął w tej sprawie decyzję i była to decyzja o przekazaniu sprawy innemu sądowi równorzędnemu). Wskazane wyżej okoliczności niewątpliwie powodują, że kara łączna pozbawienia wolności orzeczone z zastosowaniem zasady zbliżonej do zasady kumulacji jawi się jako kara rażąco surowa. Z drugiej strony wbrew stanowisku skarżącego nie ma zarazem podstaw, aby wobec M. Ł. orzec karę łączną pozbawienia wolności z zastosowaniem zasady asperacji, ale zbliżonej do absorpcji. Uwzględniając zwłaszcza dużą liczbę czynów popełnionych przez skazanego, co do których kary podlegały łączeniu oraz ich kwalifikację, a także negatywną prognozę penitencjarną w stosunku do M. Ł. taka kara nie spełniłaby zarówno celów w zakresie prewencji indywidualnej, jak i celów w zakresie kształtowania świadomości prawnej społeczeństwa. Wywołałaby bowiem u skazanego przekonanie, że nawet jeżeli dopuścił się wielu poważnych przestępstw, to i tak faktycznie poniósłby odpowiedzialność tylko za część tych czynów, za które orzeczono wobec niego najwyższą karę jednostkową. Z kolei dla społeczeństwa byłoby niezrozumiałe, że osoba, która dokonała tak dużo przestępstw przeciwko mieniu nie spotkała się z odpowiednią reakcją karną. W świetle powyższych rozważań karę łączną 7 lat i 6 miesięcy pozbawienia wolności należy uznać za karę sprawiedliwą, która spełni cele w zakresie prewencji indywidualnej w stosunku do skazanego oraz cele w zakresie kształtowania świadomości prawnej społeczeństwa. Tym samym apelację obrońcy skazanego w zakresie dotyczącym tej kary należało uznać za częściowo zasadną i zmienić w tej części wyrok.

Brak jest z drugiej strony podstaw do uwzględnienia apelacji obrońcy w zakresie, w jakim zarzucił rażąco surowość orzeczonej wobec skazanego kary łącznej grzywny. Kara łączna grzywny została bowiem orzeczone z zastosowaniem zasady asperacji ale nie zbliżonej do kumulacji. W świetle występujących w sprawie okoliczności, opisanych wcześniej szczegółowo, jawi się ona jako w pełni odpowiednia. Należy przy tym zwrócić uwagę, że wysokość jednej stawki dziennej kary łącznej grzywny została określona na najniższym dopuszczalnym poziomie 10 złotych.

W świetle powyższych rozważań Sąd Okręgowy, uznając apelację obrońcy skazanego za jedynie w części zasadną, na podstawie art. 437 § 1 i § 2 kpk w zw. z art. 438 pkt 4 kpk, zmienił zaskarżony wyrok w ten sposób, że wymiar kary łącznej pozbawienia wolności orzeczonej w punkcie I tego wyroku obniżył z 9 lat pozbawienia wolności do 7 lat i 6 miesięcy pozbawienia wolności, zaś w pozostałym zaś zakresie utrzymał w mocy zaskarżony wyrok nie znajdując jakichkolwiek podstaw do uwzględnienia apelacji w pozostałej części.

Na podstawie art. 618 § 1 pkt 11 k.p.k. w zw. z § 17 ust. 5 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia z dnia 3 października 2016 r. w sprawie ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej przez adwokata z urzędu (Dz. U. z 2016 r. poz. 1714) Sąd Okręgowy zasądził od Skarbu Państwa na rzecz adw. E. C. kwotę 120 złotych podwyższoną o podatek od towarów i usług w wysokości 27,60 złotych tytułem kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej M. Ł. z urzędu w postępowaniu odwoławczym. .

Jednocześnie na podstawie art. 624 § 1 kpk w zw. z art. 634 § 1 kpk, w związku z trudną sytuacją materialną skazanego, a także uwzględniając fakt, że w zakładzie karnym jest on zatrudniony nieodpłatnie, Sąd Okręgowy zwolnił od obowiązku uiszczenia kosztów sądowych związanych z postępowaniem odwoławczym obciążając nimi Skarb Państwa.